

Dio Cassius: Bedømmelse af mordet på Cæsar

Dio Cassius (ca. 150-235 e.Kr.) var romersk historieskriver og politiker. Han skrev et stort værk om Roms historie på græsk.

5

Cæsar gjorde disse forberedelser til et felttog mod partherne, men et afskyeligt vanvid greb nogle, fremkaldt af misundelse mod højere rang og had til større hæder, end de selv havde. Og de dræbte ham på ulovlig vis og opfandt samtidigt et nyt navn for ugudelig fremfærd. Hans love ophævede de og de bragte endnu engang romerne fra enighed til splittelse og borgerkrige: For de hævdede nemlig, at de ved at myrde Cæsar havde optrådt som folkets befriere, men i virkeligheden var deres anslag mod ham ugudeligt, og de kastede byen fra et stabilt styre ud i kaos. For demokratiet har et smukt navn og synes også at give alle en vis ligestilling i kraft af lovenes lige gyldighed for alle, men i virkeligheden afsløres det, at det ikke svarer til sit navn. Modsat har monarki en odiøs klang, men er for den enkelte borger yderst gavnligt. Det er nemlig lettere at finde en god mand end mange. Og hvis dette kan forekomme nogen vanskeligt, er det ganske nødvendigt at indrømme, at det andet er umuligt. Fuldkommenheden tilhører ikke de mange. Hvis det nu sker, at en slet person får enevældig magt, er han i det mindste at foretrække frem for en hel hob af sådanne, hvilket både grækernes og barbarernes og også romernes egen historie bevidner. Thi meget større og meget flere fremskridt både for hele byer og for enkeltpersoner stammer fra konger end fra demokratier, og en skadelig udvikling indtræffer sjældnere i monarkier end hvor pøbelen regerer. Hvis der nogetsteds er opstået et livskraftigt demokrati, har dets blomstring været kort — så længe som de hverken har haft størrelse eller styrke til, at enten overmod skulle opstå af medgang eller misundelse af ærgerrighed. Men at en by, der selv er så stor, og som råder over den bedste og største del af den kendte verden, som hersker over mange forskellige slags mennesker og besidder enorme rigdomme, som både offentligt og privat rummer alle mulige virksomheder på et hvilket som helst trin, — at en sådan by under et demokrati skulle kunne vise mådehold, er en umulighed, og endnu mere umuligt er det, at den uden mådehold skulle nå til enighed om noget. Hvis derfor Marcus Brutus og Gaius Cassius havde tænkt over tingene på denne måde, ville de aldrig have dræbt byens overhoved og beskytter og ville aldrig have forvoldt sig selv og hele deres samtid utallige ulykker.

30

Dio Cassius (64.1f.) Overs. E. Christiansen: *Den romerske republiks sidste hundrede år*. Kbh. (1971). Lette sprogligt revideret og anoteret af Jesper Rosenløv.

35